

РИЗИКИ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

*Бугайко Д. О., Шевченко О. Р.
Національний авіаційний університет*

Mankind's struggle against the COVID-19 pandemic has been going on for a year now. The development of a set of concerted actions for proactive risk management at the global, regional and national levels of air transport regulation is the key to its gradual exit from the crisis and further sustainable development.

Однією з найактуальніших загроз в історії авіації є поширення нової смертельної коронавірусної інфекції COVID-19, яка фактично призводить до карантинної блокади цілих регіонів та різкого скорочення або навіть заборони авіаперевезень. Це створює великі проблеми не лише для авіаперевізників, а й для авіа виробників та їх постачальників [1].

У 2020 році національний провайдер аеронавігаційного обслуговування України Украерорух обслужив понад 142 тисячі польотів. Кількість польотів, які Украерорух забезпечив аеронавігаційним обслуговуванням у 2020 році, становить 142047 рейсів, що на 57,6 % менше, ніж за дванадцять місяців 2019 року. У повітряному просторі, що перебуває під відповідальністю України, у 2020 році було, зокрема, здійснено 21 102 внутрішні польоти (на 31,5 % менше порівняно із 2019 роком), 68 870 міжнародних польотів (-57,7 %) та 52 075 транзитних польотів (-63,2). Українські авіакомпанії виконали торік 49 733 польоти (це на 54,7 % менше, ніж за 2019 рік), іноземні – 92 314 польотів (-59,1 %). 2020 рік став безпрецедентним викликом для авіаційної галузі України та всього світу через вплив пандемії коронавірусної інфекції COVID і наслідки кризи доведеться долати тривалий час [2].

СТАТИСТИКА ПОЛЬОТІВ 2020

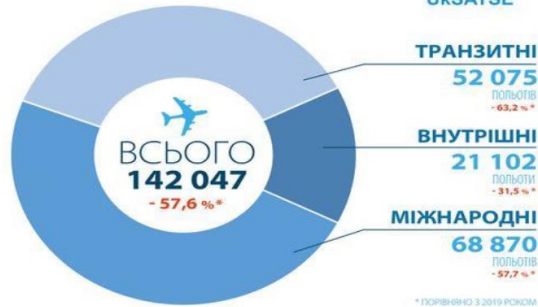


Рисунок 1 – Статистика польотів у повітряному просторі України [2]

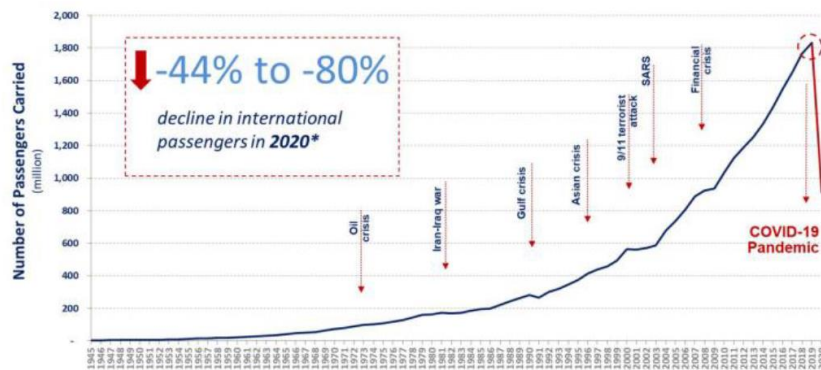


Рисунок 2 – Еволюція світових авіаційних перевезень (1945 - 2020) [3]

Невтішними є й глобальні і регіональні прогнози Міжнародної організації цивільної авіації ICAO. На рисунку 2 ми бачимо з вами реальне масштабування впливу кризи на динаміку авіаційних пасажирських перевезень. Отже, щойно, жодна з криз в історії (паливна криза (1973), ірано-іракська війна (1981), війна в Перській затоці (1991), азіатська криза (1997-98), теракти 9/11 (2001), SARS (2003), глобальний спад

(2008)) не спричиняла таких руйнівних наслідків для цивільної авіації. На рис. 3 наведено глобальні та регіональні прогнози ICAO щодо негативного впливу пандемії COVID-19 на показники роботи авіаційного транспорту.

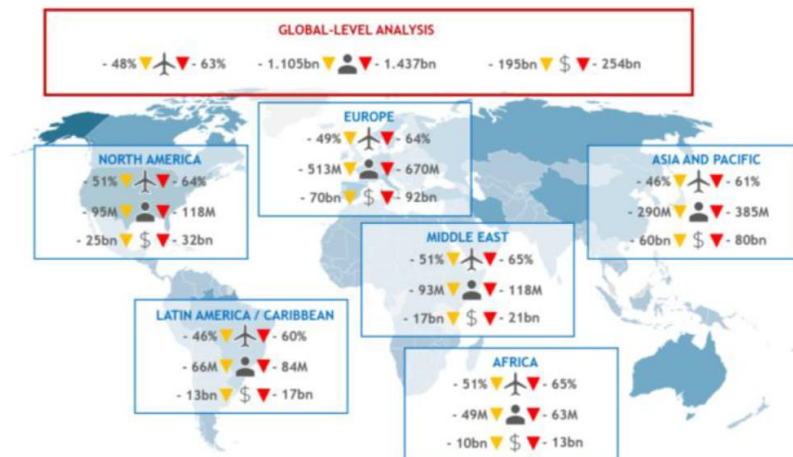


Рисунок 3 – Прогнози ICAO щодо негативного впливу пандемії COVID-19 на показники роботи авіаційного транспорту [3]

Отже, згідно до прогнозу ICAO, очікується наступний глобальний вплив COVID-19 на авіацію, туризм, торгівлю та економіку:

- *Міжнародні повітряні пасажирські перевезення:* загальне скорочення міжнародних пасажирів у межах від 44 % до 80 % у 2020 році, порівняно з 2019 роком (ІКАО);
- *Аеропорти:* Орієнтовні втрати понад 50 % пасажирських перевезень та 57 % або понад 97 млрд. Доларів США в доходах аеропортів у 2020 році, порівняно зі звичайним бізнесом (АСІ);
- *Авіалінії:* зменшення доходу пасажирських * км на 48 % (РПК, як міжнародні, так і внутрішні) у 2020 році, порівняно з 2019 роком (за даними ІАТА);
- *Туризм:* скорочення надходжень від міжнародного туризму на 2020 р. Складе від 910 до 1170 млрд. Доларів США порівняно з 1,5 трлн. Доларів США у 2019 р., Причому 96 % світових напрямків мають обмеження на поїздки (за ЮНВТО);



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Міжнародна науково – методична конференція
«Інжиніринг криз та ризиків транспортних послуг»
Січень 20 – 21, 2021



– *Торгівля*: падіння світового обсягу торгівлі товарами на 13–32 % у 2020 році порівняно з 2019 роком (за СОТ);

– *Світова економіка*: зниження світового ВВП майже на 3% – це значно гірше, ніж рецесія 2008-2009 років, зазначають аналітики Bank of America [3].

Успішне вирішення проблем, пов'язаних з пандемією COVID-19, вимагає оцінки і управління факторами ризику, які виходять за рамки управління ризиками для безпеки польотів. *Випереджуюче управління ризиками, які виникли у наслідок COVID-19 проводиться на глобальному, регіональному та національному рівні* [1, 4].

На глобальному рівні: Для надання допомоги відомствам цивільної авіації в сфері управління факторами ризику для безпеки польотів під час пандемії Коронавірусного захворювання (COVID-19) ІКАО у 2020 році розробила документ Doc 10144 «Довідник ІКАО для Відомств цивільної авіації з питань управління ризиками для безпеки авіації, пов'язаними з COVID-19» [4, 5].

У цьому інструктивному матеріалі викладаються ті аспекти, які Відомствам цивільної авіації слід розглядати на різних стадіях пандемії, причому особлива увага приділяється таким діям як:

а) оцінка і пріоритизація ризиків на основі збору і аналізу даних;

б) застосування принципів управління безпекою авіації при прийнятті рішень, заснованих на аналізі ризику;

с) управління процесом і моніторинг рішень Відомств цивільної авіації з урахуванням гнучкості, яку необхідно проявляти в рамках авіаційної системи для продовження безпечних операцій [4, 5].

Методи "співпраці, взаємодії та комунікації" (cooperate, collaborate and communicate) є найважливішими елементами дій багатьох держав в умовах глобальної кризи. Відомства цивільної авіації повинні визнавати, що ці існуючі функції також на постійній основі сприяють ефективному впровадженню Державної програми з безпеки авіації та відіграють важливу роль в управлінні ризиками для безпеки авіації, включаючи ризиками впливу COVID-19 на авіаційну систему.

На регіональному рівні: Європейське агентство з безпеки авіації EASA підготувало та оприлюднило спеціальний протокол з забезпечення охорони здоров'я на авіаційному транспорті - керівництво з управління пасажирами авіакомпаній стосовно пандемії COVID-19 [6]. Протокол забезпечує застосування єдиного підходу до протидії розповсюдження пандемії у країнах Євросоюзу.

На національному рівні: відомства цивільної авіації повинні враховувати можливі наслідки прийнятих ними рішень для ризиків, з якими стикаються інші повноважні органи держави. Державна авіаційна служба України продовжує системну роботу щодо розробки комплексу заходів протидії розповсюдження пандемії COVID-19, а саме оприлюднила: протокол з питань безпеки та здоров'я в авіації, пов'язаний з COVID-19 та експлуатаційний керівний матеріал щодо управління пасажирами повітряного транспорту та авіаційним персоналом у зв'язку з пандемією COVID-19 [7, 8, 9]. Документи забезпечують застосування єдиного підходу до протидії розповсюдження пандемії в Україні і базуються на регіональних підходах EASA для країн Євросоюзу.

Отже, майже рік триває боротьба людства з пандемією COVID-19. Нажаль, саме цивільна авіація в цей час стикається з найбільш серйозними ризиками та зазнає найбільш вагомих втрат. Розробка комплексу узгоджених дій випереджаючого управління ризиками на глобальному, регіональному та національному рівнях регулювання авіаційного транспорту є запорукою його поступового виходу з кризи та подальшого сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Economic Risk Management of Civil Aviation in the Context of Ensuring Sustainable Development of the National Economy / D. O. Bugayko, Yu. M. Kharazishvili, M. Yu. Hryhorak, Z. Zamiar // Logistics and Transport. – 2020. – N 1-2 (45-46). – P. 71–82.
2. Economic Impacts of COVID-19 on Civil Aviation [Electronic resource]. – Mode of access: <https://www.icao.int/sustainability/Pages/Economic-Impacts-of-COVID-19.aspx>
3. Колесніченко, О. Наскільки сильно впаде економіка і коли це все закінчиться: прогноз світових економістів



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Міжнародна науково – методична конференція
«Інжиніринг криз та ризиків транспортних послуг»
Січень 20 – 21, 2021



[Електронний ресурс] / О. Колесніченко // Економічна правда. – 2020. – 8 квітня. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/04/8/659123/>

4. Бугайко, Д. О. Підходи міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) щодо управління ризиками авіаційного транспорту в умовах пандемії COVID-19 / Д. О. Бугайко, А. О. Антонова, Ю. М. Харазішвілі // Проблеми організації авіаційних, мультимодальних перевезень та застосування авіації в галузях економіки : матеріали Міжнар. науково-практ. конф. (Київ, 27 листопада 2020 р.) / Нац. авіаційний університет. – К., 2020. – С. 58–62.

5. ICAO Doc 10144. Справочник ІКАО для ВГА по вопросам управления рисками для безопасности полетов, связанными с COVID-19. – Издание первое, май 2020 года. – 27 с. – Режим доступа: https://www.icao.int/safety/SafetyManagement/Doc10144/10144_cons_ru.pdf

6. COVID-19 Aviation Health Safety Protocol Guidance for the management of airline passengers in relation to the COVID-19 pandemic [Electronic resource]. – 20/05/2020. – N 01. – Mode of access: <https://www.icao.int/MID/Documents/RPTF%20Stream%201/EASA%20COVID-19%20Aviation%20HSProtocol%20-%20Guidance%20airline%20passengers-Pandemic.pdf>

7. EASA ECDC COVID-19 Aviation Health Safety Protocol [Electronic resource]. – Mode of access: <https://www.easa.europa.eu/document-library/general-publications/covid-19-aviation-health-safety-protocol>

8. Протокол з питань безпеки та здоров'я в авіації, пов'язаний з COVID-19. Експлуатаційний керівний матеріал щодо управління пасажирями повітряного транспорту та авіаційним персоналом у зв'язку з пандемією COVID-19 [Електронний ресурс]. – Дата видання: 20/05/2020, Видання №: 01. – Режим доступу: <https://avia.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Protokol.pdf>

9. Експлуатаційні заходи щодо попередження розповсюдження інфекції Коронавірусу `SARS-CoV-2 : рішення з безпеки польотів N 2020-05 [Електронний ресурс]. – Дата видання: 28.05.2020. – Режим доступу: <https://avia.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Rishennya-z-bezpeki-polotiv-2020-5.pdf>